

Augminas
PETRONIS

nedetektyvai

trumpos istorijos

Projektą finansuoja

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

© Augminas Petronis, 2023

© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2023

ISBN 978-609-480-391-8

Skiriu J.

...καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι, οἷον ὡς ὁ ἀνδριάς ὁ τοῦ Μίτιος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινεν τὸν αἴτιον τοῦ θανάτου τῷ Μίτι, θεωροῦντι ἐμπεσῶν: ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῆ γίνεσθαι: ὥστε ἀνάγκη τοὺς τοιοῦτους εἶναι καλλίους μύθους.

Ἀριστοτέλης, Περὶ ποιητικῆς

...ir iš likimo siųstų įvykių daug nuostabesni atrodo įvykę tarsi tyčia; kaip pavyzdį galima paminėti tą atvejį, kai Mitijo statula Arge užmušė Mitijo žudiką tuo metu, kai šis ją apžiūrinėjo. Panašūs įvykiai atrodo neatsitiktiniai. Taigi išeina, kad taip sutvarkytos fabulos yra gražesnės.

Aristotelis, *Poetika*, vertė Marcelinas Ročka

Nutikimas su sportbačiais ir dažų milteliais

1.

Pusbrolis buvo tikra detektyvinė mįslė.

Vaikystėje jis turėjo normalių, sveikų interesų: lankė futbolą, muzikos mokykloje grojo marimba, domėjosi ornitologija – buvo sukaupęs krūvą iliustruotų knygų apie paukščius ir stebindavo suaugusiuosius gebėjimu skirti karčinį žvirblį nuo naminio, kaip kiti berniukai – „Audi“ nuo BMW. Atėjus paauglystei marimbą ir paukščius išstūmė futbolas. Balsas ėmė gergžti. Savo galvą jis pavertė eksperimentų lauku – nuo dredų iki pirmu numeriu nuskustų plaukų, nuo nuskustų iki suklijuotų nuožulniu stogeliu. Per giminės balius, jaunimui atsiskyrus nuo senimo, jis pasakodavo apie plotus; kas, kiek ir ko gėrė, kaip pasijuto, ką padarė. Greičiausiai ten visko vykdavo daug daugiau, nei jis papasakodavo, bet pusbrolis apsukriai atsirinkdavo, ką mažiems galima girdėti, o ko ne.

Baigęs mokyklą, jis nustojo rodytis tetų, dėdžių ir senelių vakarėliuose, bet giminėje vis tiek sklido kalbos: įstojo į komunikaciją ir pradėjo lankytis pas psichoterapeutą. Metė studijas ir terapiją. Susirado merginą ir išsiskyrė. Metams išvažiavo į Olandiją ir grįžo. Susirado naują merginą, išsiskyrė ir su ja. Dar kartą išvažiavo į Olandiją, dar kartą grįžo. Gyveno pas tėvus ir dirbo padavėju kavinėje. Išsikraustė iš tėvų namų, įsidarbino kostiumų parduotuvėje.

Tada atėjo pusbrolio aukso amžius. Sezoniniuose giminės susitikimuose iš jo nustota kikenti. Apie jį imta kalbėti su susižavėjimu ir pagarba. „Subrendo, – sakė jie, – atrado save.“ Ir jį pamačius, ypač nuotraukose, negalėjo kilti jokia kita mintis. Juoda barzda, ilgi plaukai, susukti į kuodą, įžūlus Ibrahimovičiaus žvilgsnis, tvirti pečiai, įliemenuotas tamsiai mėlynas kostiumas, baltutėliai marškiniai, be kaklaraiščio, dvi prasegtos sagos po kaklu. Jam mokėjo pardavėjo algą, bet vargu ar tai buvo teisinga. Jis buvo gyvas idealizuoto vyro su kostiumu plakatas, vaikštantis ir kalbantis manekenas.

Bet kažkas buvo ne taip. Kartą Lilė darbo reikalais lankėsi įstaigoje visai šalia kostiumų parduotuvės, kurioje dirbo pusbrolis. Ryte, prieš pradėdama darbus, ji užėjo į parduotuvę, apsidairė, bet pusbrolio nebuvo. Nebuvo jo ir užėjus pavarų po darbo. Tas pat ir kitą dieną. Trečią dieną ji truputį susierzino, įsidrąsino ir paklausė parduotuvės darbuotojo, aukšto vyruko sulaižytais plaukais, kur gerbiamasis V. P.? „Jis čia nebedirba, išėjo maždaug prieš pusę metų.“

Teta, pusbrolio mama, neigė atskleistos informacijos pagrįstumą. Sakė, ji tikrai žinotų, jei jis būtų išėjęs. Tada Lilė parašė pačiam pusbroliui. „Taip, išėjau iš darbo, kol kas ieškau kito. Tik nesakyk mamai.“

Tiek žinių.

O tada pusbrolis susprogdino tikrą bombą. „Nauji raitai, – rašė instagrame, – 2011, 3.2, V6.“ Ir raudono „Alfa Romeo 159“ nuotrauka. Treninguotas pusbrolis savininkiskai atsirėmęs į kapotą.

Jei jis paslapčia išėjo iš darbo ir niekur nedirba, iš kur pinigai? Greitas rinkos tyrimas parodė, kad be penkių

tūkstančių jis niekaip nebūtų galėjęs apsisukti. Pridėkime remontą, draudimą, kurą. Pridėkime buto nuomą, rūbus, maistą. Negi tai, kad mokykloje laikėsi kuo atokiau nuo matematikos, jį stebuklingai apsaugojo nuo negailestingo rezultato, gaunamo greta pajamų pliuso užrašius išlaidų minusą?

Paslaptis išaiškėjo atsitiktinai. Viena sniegingą gruodžio popietę Lilė dalyvavo seminare, skirtame detektyvinei literatūrai, kurio medžiaga buvo Borgeso esė apie detektyvines istorijas (šešiapunktis detektyvinės istorijos rašymo kodas, intelektinis kūrinio konstravimo būdas, išrastas Edgardo Alano Poe, su tokiomis istorijomis atsiradęs skaitytojo tipas – paslapčių, įkalčių ir atsakymų nuolat ieškantis, įtarus). Nelaimėi, užsimezgė gyva diskusija, persikėlus į barą, paskui į kitą (iš dalies su ta pačia kompanija), kol apie 2 val. nakties Lilė iš stoties „McDonald’s“ išsivežė „Bolt“ automobilis. Drujos gatvėje, tarp Aušros Vartų ir Rasų gatvių sankryžų, ji ranka pavalė rasojančią stiklą ir pažiūrėjo į kairę, kur, kaip žinojo, butą nuomojosi pusbrolis. Ir be galo nustebo pamachiusi jį ant kopėčių, virš kiemo vartų kabinantį raišteliais surišusių sportbačių porą.

2.

Taigi, pusbrolis kabino sportbačius. Pelningas, nors ir pavojingas verslas. Pavojingas, nors ir pelningas. Pusbrolio verslo partneris Kurtas (Vokietijos Federacinės Respublikos pilietis, 27 m.) gyveno kitame to paties buto kambaryje. Pusbrolis turėjo daug klientų ir, kad ir kaip keista, tarp jų buvo

nemažai merginų. Kartais apsipirkusios jos užsibūdavo pas jį. Jie kartu išbandydavo prekes. Kartais pasilikdavo pernakt. Tik teigti, kad jis jas mylėjo, matyt, būtų kiek perdėta.

Ir pusbrolis turėjo ginklą – juodą, matinį pistoletą vidutinio ilgio vamzdžiu, kurį tarp kitų buities reikmenų laikė viršutiniame rašomojo stalo stalčiuje. Turėjo jį savigynai – aišku, ne nuo policijos, o nuo kitų sportbačių kabintojų, savotiškos paukščių rūšies, kuriai būdinga arši konkurencija, kartais – netikėti agresijos protrūkiai.

Pro kambario langą, medinį, pralaidų šalčiui, žiemą paties pusbrolio apklijuojamą lipnia juosta, jis matė visą kiemą ir laiptinės duris. Tai buvo svarbus, gal net svarbiausias buto privalumas. Kas atėjo, kiek atėjo, ar atsivedė ką nors nematyta – svarbu žinoti.

O ir kaimynų buvo nedaug, ir jie nekėlė problemų. Vėlyvuoju cariniu laikotarpiu statytas namas sovietmečiu buvo kaip papuola padalintas į butus. Jų laiptinėje tebuvo keturi. Pirmame aukšte vienas butas buvo tuščias, niekas nežinojo, kam jis priklauso. Kitame gyveno moteris maždaug penkiasdešimties, pas kurią periodiškai apsistodavo vyriškis – lyg sutuoktinis, lyg buvęs sutuoktinis. Pusbrolis ir Kurtas toleruodavo jų muziką, riksmus ir krintančių daiktų bildesį, o jie atlaidžiai žiūrėjo į jaunimo ekscesus. Antrame aukšte gyveno pusbrolis ir Kurtas, o bute priešais – vienišas senis, apykurtis, trumparegis, jis dusdavo lipdamas laiptais, bet visada draugiškai bendraudavo.

Kartą pusbrolis sutiko jį kieme.

– Kaip įdomu, – draugiškai ir garsiai, kaip būdinga neprigirdintiems, prašneko senis, – kažkas pametė batus, jie pakibo virš mūsų vartų.